

1ο βήμα

- Διαβάζω πολύ καλά την πηγή και προσπαθώ να κατανοήσω το ιστορικό της περιεχόμενο
- Σε ποιο θέμα αναφέρεται;
- Διαβάζω προσεχτικά τον τίτλο → συνήθως αντλώ από τον τίτλο το θέμα της πηγής. Αν δεν υπάρχει τίτλος συγκεντρώνω τις λέξεις κλειδιά για το περιεχόμενο της πηγής.
- Σε ποιο σημείο της ιστορικής αφήγησης που έχω μελετήσει από το βιβλίο αναφέρεται;

2ο βήμα

- Διαβάζω από πού προέρχεται η πηγή και σε ποιο είδος ανήκει.
 - Ιστορικός, συγγραφέας
 - Πρωτογενής πηγή (γράμμα, συμβόλαιο, κείμενο συνθήκης, μαρτυρία κ.α.)
 - Δευτερογενής πηγή (ιστορικό εγχειρίδιο, άρθρο, εγκυκλοπαίδεια κ.α.)

3ο βήμα

- Αντλώ από την πηγή όσες πληροφορίες μπορώ.
- Τις καταγράφω σε πλαγιότιπλους

4ο βήμα

Ανακαλώ όσες ακόμα πληροφορίες μπορώ από τις ιστορικές μου γνώσεις.

5ο βήμα

- Συνθέτω την απάντησή μου συνδυάζοντας όσες πληροφορίες άντλησα από την πηγή με όσα μπόρεσα να συνδυάσω από τις ιστορικές μου γνώσεις
- Ξεκινώ πάντα με αναφορά στην πηγή και στο συγγραφέα της.
- Γράφω ολοκληρωμένες προτάσεις με σωστή σύνταξη και ορθογραφία.
- Δεν επαναλαμβάνω όσα ήδη έχω αναφέρει.
- Δεν αντιγράφω σε καμία περίπτωση την ιστορική πηγή.
- Συνθέτω λόγο κατανοητό και όχι περίπλοκο και μπερδεμένο.

6ο βήμα

Προσέχω να έχω καλύψει όλα τα ερωτήματα που τέθηκαν στην εκφώνηση.

ΑΝΑΛΥΣΗ ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ ΠΗΓΗΣ

Ο ΗΡΑΚΛΕΙΟΣ ΚΑΙ Η ΔΥΝΑΣΤΕΙΑ ΤΟΥ (610-717): Εσωτερική μεταρρύθμιση και αγώνας επιβίωσης

Με βάση την παρακάτω ιστορική πηγή και τις ιστορικές σας γνώσεις να εξηγήσετε

- α) για ποιους λόγους αναπτύχθηκε στα μέσα του 7ου αιώνα το νέο διοικητικό σύστημα των θεμάτων και
- β) πώς λειτουργούσε ο θεματικός στρατός.

Το **θεματικό σύστημα** στην πρώτη του φάση αναπτύχθηκε ως **αμυντική συνέπεια της αραβικής επέκτασης**. Χάθηκαν για το κράτος οι **πλουτοπαραγωγικές περιοχές** όπως Αίγυπτος, Συρία και Παλαιστίνη με **άμεσες οικονομικές επιπτώσεις** τόσο για το **αυτοκρατορικό ταμείο** όσο και για το **πληθυσμό** της πρωτεύουσας. Έτσι, λοιπόν, τα μεγάλα Μικρασιατικά θέματα για **μεγάλο χρονικό διάστημα** αποτελούν την παραγωγική βάση πάνω στην οποία στηρίχθηκε όλη η αυτοκρατορία.

Απόσπασμα από την πτυχιακή εργασία της φοιτήτριας του Τμήματος Ιστορίας, Αρχαιολογίας και Κοινωνικής Ανθρωπολογίας του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, Σιμήτη Ζωής, με θέμα «Ο στρατιωτικός θεσμός των θεμάτων στο Βυζάντιο, σελίδα 6

Βασικές πληροφορίες από την πηγή

Τα θέματα δημιουργήθηκαν για την άμυνα απέναντι στους Άραβες.

Το κράτος έχασε πολλές περιοχές γεγονός που επηρέασε αρνητικά την οικονομία και τον πληθυσμό της αυτοκρατορίας.

Τα θέματα της Μικράς Ασίας στήριξαν την οικονομία του κράτους για μεγάλο διάστημα.

Πληροφορίες από το βιβλίο σελίδα 20 Γ. Θέματα και εξελληνισμός του κράτους

Τα τελευταία χρόνια της βασιλείας του Ηρακλείου σκιάζονται από τις αραβικές κατακτήσεις. Οι ανάγκες της άμυνας εναντίον των Αράβων φαίνεται ότι παρακίνησαν τους διαδόχους του να εγκαθιδρύσουν στη Μ. Ασία στη διάρκεια του 7ου αι. ένα νέο διοικητικό σύστημα που στηριζόταν στα θέματα, διοικητικές περιφέρειες με δικό τους στρατό.

Σύνθεση απάντησης

Στην παραπάνω ιστορική πηγή η συγγραφέας αναφέρεται στη δημιουργία των θεμάτων. Οι αραβικές επιθέσεις τα τελευταία χρόνια της βασιλείας του Ηρακλείου και η απώλεια πολλών περιοχών της αυτοκρατορίας που έπαιζαν σημαντικό ρόλο στην οικονομία του κράτους καθώς και η μείωση του πληθυσμού απαιτούσε την οργάνωση καλύτερης άμυνας απέναντι στους Άραβες.

Έτσι, σύμφωνα με τις ιστορικές μας γνώσεις, οι διάδοχοι του Ηράκλειου του εγκαθίδρυσαν στη Μ. Ασία στη διάρκεια του 7ου αι. ένα νέο διοικητικό σύστημα που στηριζόταν στα θέματα, διοικητικές περιφέρειες με δικό τους στρατό. Στο θεματικό στρατό υπηρετούσαν ελεύθεροι αγρότες, στους οποίους το κράτος παραχωρούσε στρατιωτικά κτήματα ή στρατιωτόπια. Με τα έσοδά τους οι στρατιώτες συντηρούσαν τις οικογένειές τους, αγόραζαν τον οπλισμό τους και κάλυπταν τα έξοδα των εκστρατειών.

Τα θέματα έπαιξαν σημαντικό ρόλο στη βυζαντινή αυτοκρατορία αφού για μεγάλο χρονικό διάστημα στήριξαν και την άμυνα και την οικονομία του κράτους.